

BIURO REDAKCJI:

Krakowskie-Przedmieście

Nr. 415.

Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku, nie zwracają się.

Prenumerata w Warszawie:

Rocznie Rs. 8.—Półrocznie Rs. 4.—Kwartalnie Rs. 2.

Miesięcznie kop. 67.—Nr. pojedynczy kop. 5.

Piątek, 4 Kwietnia 1862.

Prenumerata na Prowincyi:

Rocznie Rs. 9 k. 20.—Półrocznie 4 k. 60.—Kwartalnie 2 k. 30.

Za przesyłkę w kopertach Kwartalnie Rs. 1.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ URZĘDOWA. — Wiadomości urzędowe z Królestwa.

CZĘŚĆ NIURZĘDOWA. — Wiadomości Zagraniczne.

Wiadomości rozmaite.
Jurisprudencja Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu
Teatr.
Kursa papierów publicznych i pieniędzy.
Kolej żelazna.
Obwieszczenia.

RZECZY NAUKOWE. — Wiadomości z dziedziny kopalnictwa.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Najjaśniejszy PAN, na wnioski Rady Stanu Królestwa przez JW. p. o. Namiestnika przedstawione, rozkazać raczył:

1. Przypisać do reorganizacji Dyrekcji Ubezpieczeń w sposób dający Stowarzyszonym czyli właścicielom ubezpieczonych od ognia i innych klęsk posiadłości, obniżający udział w samostanym zarządzie tej Instytucji, pod kontrolą Rządu.

2. Przejąć dotychczasową organizację Kas Oszczędności w celu, aby pod wpływem i kierunkiem Rad Powiatowych i Miejskich, z większym pożytkiem rozwinięte, być mogły.

3. Przyspieszyć rozpoznanie i wprowadzenie następującego w wykonanie zamierzonej reorganizacji Banku Polskiego na tej głównie zasadzie, aby przy współdziałaniu osób i kapitałów prywatnych i przy wzmożeniu tym sposobem działalności Banku, obroty jego zastosoane zostały więcej do obecnego stanu przemysłu krajowego, opierały się więcej na osobistym jak na majątkowym kredycie — i aby w ogóle dążności Banku skierowane były na drogę odpowiedzialniejszej Instytucji handlowej, unikając o ile można zbytejnej kontroli i ścisłości, jakie dotąd przy Instytucji czysto Rządowej nieodzownymi były.

JW. p. o. Namiestnika Królestwa, w skutku przedstawienia Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu, mającego na celu skrócenie korespondencji w czynnościach służby Rządowej, decyzją z dnia 20 Marca (1 Kwietnia) r. b. N. 9,716 postanowił raczył: że załatwienie prośb podawanych przez Emerytów o upoważnienie, w drodze wyjątkowej z pod przepisów postanowienia Namiestnika Królewskiego z d. 14 Grudnia r. 1816, do płacenia im pensji emerytalnej w ratach miesięcznych, zamiast w kwartalnych, pozostawia się ostatecznie temuż Dyrektorowi Głównemu, z dozwoleniem uwzględnienia takowych podań dla szczególnych tylko i usprawiedliwionych powodów, i że odwołanie się drogą łaski od decyzji tegoż Dyrektora do Rady Administracyjnej miejsca już mieć nie może.

Rada Administracyjna Królestwa, postanowieniem z d. 2 (14) Marca r. b., darowiznę łąki obejmującej przeszło około dwóch mórg w szacunku rs. 300 w terytorjum miasta Chocza położoną, dla klasztoru KK. Reformatów w Choczu przez Franciszka Kolińskiego aktem darowizny na dnia 15 (27) Listopada r. z. urzędowo sporządzonym, prawnie zaakceptowanym, uczynioną, w myśl art. 910 K. C. z zachowaniem praw osób trzecich i pod warunkami bliżej w akcie darowizny oznaczonymi, zatwierdziła.

RZECZY NAUKOWE.

Wiadomości z dziedziny kopalnictwa.

Nowa górnicza lampa bezpieczeństwa, p. Laurent-Lermusiaux. — Lignit w gubernji Kijowskiej. — Źródła oleju skalnego i bitumu w Ameryce. — Kopalnictwo we Francji.

Często bardzo, powtarzają się niesześciśliwe wypadki, skutkiem zapalenia się od lamp górniczych, gazu wydobywającego się w kopalniach. Niedawno w Anglii, w kopalni Shevington, głębokiej na 200 stóp ang., w której pracowali 20 robotników, zdarzył się podobny wypadek, skutkiem czego 15-stu robotników utraciło życie. Wypadek ten nastąpił przez zajęcie się gazem od ognia lampy, która jeden z robotników, otworzył przez nieuwagę.

Smutno jest pomyśleć, jak życie górników zależne jest od nieuwagi lub nieroztropności jednego z pomiędzy nich. Błąd jednego przyprowadza ożgubę nieraz kilkunastu, i chociaż te okoliczności należy stawiać w drugim rzędzie, naraza właściciela kopalni na bardzo wielkie straty.

Około 1815 r. przypadki te tak często powtarzały się w kopalniach w Anglii, że w wielu miejscach zawieszono roboty, jako zbyt niebezpieczne. Natenczas ludzie nauki i praktyki, zaczęli przemysłować nad zapobieżeniem niebezpieczeństwu, i jeden z znakomitszych chemików angielskich Davy, wymyślił lampę, która upowszechniła jego sławne nazwisko.

Wiadomo że gaz wydobywający się w kopalniach, jest węglowodorem. Węgiel kopalny tusty, zawiera go znaczną ilość i za każdym uderzeniem oskarda dla odlamania kawala węgla, gaz ten wydobywa się w mniejszej lub większej obfitości.

INSTRUKCJA

O formowaniu, prowadzeniu i utrzymywaniu ksiąg ludności w mieście stołecznym Warszawie.

(Dalszy ciąg).

ROZDZIAŁ III.

O przesiedleniach.

TYTUŁ I.

Przepisy ogólne.

Art. 67. Zamieszkanie stałe każdego mieszkańca kraju tutejszego jest w miejscu, w którym ma główne swoje siedzisko i w którym do ksiąg ludności stałej jest zapisany.

Art. 68. Zmiana stałego mieszkania z jednego miejsca na drugie w granicach kraju, lub przeniesienie się na takiż zamieszkanie do Cesarstwa Rosyjskiego, za dozwoleniem Władz właściwych, i podług oddzielnych przepisów, zowie się — *przesiedleniem*; przejście zaś w powyższy sposób na stałe zamieszkanie za granicę — *emigracją*.

Art. 69. Opuszczenie miejsca stałego zamieszkania swego i przeniesienie się na inne, czy to w samym kraju, czy za granicę onego, bez dozwolenia Władz właściwych; oraz nieprzychylenie do miejsca nowoobranego stałego zamieszkania swego, w terminie przepisany, pociąga za sobą skutki oddzielenia urzędami oznaczone.

Art. 70. Przyjęcie na stałe zamieszkanie osoby w stosowne pozwolenie nieopatrzonych, niemniej wydanie przesiedlenia osobie nie wykwalifikowanej dostatecznie, lub niemającej prawa do pozyskania tegoż, pociąga za sobą odpowiedzialność na drodze administracyjnej, a nawet karnej, stosownie do ważności przewinienia i towarzyszących mu okoliczności.

Art. 71. Korespondencja między Władzami tyczącą się przesiedleń mieszkańców Królestwa z miejsca na miejsce w głębi kraju, oraz osiadania w m. Warszawie mieszkańców Cesarstwa i cudzoziemców, wolna jest od użycia papieru stemplowego, oraz od opłaty porta pocztowego; również i świadectwa obranego miejsca pobytu, *akceptacyjne* zwane, o których artykuł 72 i 73 stanowią, wydawane będą na papierze zwykłym bez stempla. Świadectwa zaś przesiedlenia udzielane być mają na papierze stemplowym zwyczajnym ceny kop. 7 1/2.

TYTUŁ II.

O przesiedleniach w kraju.

Oddział 1.

O formalnościach przy przesiedlaniu się.

Art. 72. Każdy mieszkaniec, zapisany w księgę ludności stałej m. Warszawy, jeżeli chce przesiedlić się w inne miejsce, obowiązany jest zgłosić się z żądaniem swem w tej mierze do komisarza policji wykonawczej właściwego cyrkulu, przy złożeniu mu świadectwa akceptacyjnego, wydanego przez odpowiednią, stosownie do art. 73, władzę tego miejsca, w którym nowe zamieszkanie obrał sobie; a to celem wyjednania mu przez tegoż świadectwa przesiedlenia na piśmie od Zarządu Ober-Policmajstra miasta.

Od formalności tej wyłączają się urzędnicy, o których w artykułach 88 i 89 mowa.

Art. 73. Świadectwa akceptacyjne dla osób przenoszących się z m. Warszawy w głąb kraju wydawane będą przez miejscowe urzędy policyjne, a przez Naczelników powiatowych poświadczane; dla przenoszących się do miast gubernjalnych, przez Prezydentów tychże miast.

Art. 74. Korespondencje względem przesiedleń mieszkańców kraju tutejszego z Warszawy i do Warszawy, Zarząd Policji Warszawskiej prowadzi będzie z Naczelnikami respective Powiatów, lub z Prezydentami miast.

Uwaga. Miasta po-gubernjalne i podniesione do rzędu gubernjalnych, uważane są pod względem udzielania świadectw akceptacyjnych i przesiedlenia na równi z miastami gubernjalnymi.

Art. 75. Świadectwa przesiedlenia na piśmie wydawane będą, a w tych wyszczególnione być powinny, tak przenoszącego się jak i jego rodziny: imiona i nazwiska; imiona rodziców; płeć; wiek; miejsce urodzenia; wyznanie; stan urodzenia; powołanie; profesja; rzemiosło lub inny sposób życia; nadto wymienione być ma miejsce dotychczasowego zamieszkania; oraz do której wsi, miasta, gminy, powiatu i gubernji przenosi się mieszkaniec.

Wzór świadectwa przesiedlenia załącza się pod Nr. 11. aneksów.

Art. 76. Zarząd Warszawskiego Ober-Policmajstra, udzielający świadectwo przesiedlenia, zawiadomi o tem odpowiednią Władzę tego miejsca, do którego toż świadectwo wydane zostało, dla dopilnowania przybycia w przepisany terminie przesiedlającego się i zapisania go tam do ksiąg ludności; lub, gdyby nie przybył na miejsce, dla wzajemnego zniszczenia się i przedsięwzięcia środków do wysłędzenia go.

Następnie poleci zarząd komisarzowi właściwego cyrkulu osobę przesiedloną z ksiąg ludności stałej miasta Warszawy wykreślić, z oznaczeniem w rubryce „Adnotacje” kiedy, za jakim numerem, do której gminy lub miasta, powiatu i gubernji, świadectwo udzielono.

Wzory wiadomości i polecenia tego załączają się pod Nr. 12 i 13 aneksów.

Uwaga. Wykreślenie mieszkańca z księgi ludności następuje przez dopełnienie powyższej formalności, oraz przekreślenie kreskami poprzecznymi imienia i nazwiska mieszkańca; t.j. sposobem wskazanym w artykułach 18 i 19.

Art. 77. Termin do stawienia się w miejscu nowo-obranego zamieszkania i złożenia urzędnikowi miejscowemu świadectwa przesiedlenia naznacza się do miejsca w terytorjum tegoż gubernji — *jedno-miesięczny*, a do miejsca w innej gubernji, — *dwa-miesięczny*.

Art. 78. Do miasta Warszawy przesiedlenie udzielone być może nie inaczej, jak gdy o to uczyni wezwanie Zarząd Ober-Policmajstra; lub, gdy żądający przesiedlenia złoży świadectwo z obranego w mieście Warszawie zamieszkania, to jest akceptacyjne, przez komisarza policji wykonawczej właściwego cyrkulu wydane, a przez Zarząd rzeczony poświadczane; wyjąwszy żydów, względem których artykuł 91 wskazuje zasadę postępowania.

Wzór świadectwa akceptacyjnego załącza się pod Nr. 14 aneksów.

Art. 79. Świadectwa, o których w artykule powyższym mowa, komisarze cyrkulowi dla służących, rzemieślników, wyrobników i innych tym podobnych kategorii indywidualów, wydawać będą nie wprzód, jak po przekonaniu się, że osoby te przez czas półroczny najmniej pobytu za pasportami czasowymi w m. Warszawie, prowadziły się nienaganie; że mają dostateczne do utrzymania się w tem mieście środki, i że służbę, procederem, lub rzemiosłem swem w uczynny sposób zajmują się.

Art. 80. Zarząd Ober-Policmajstra, po otrzymaniu świadectwa przesiedlenia, wydanego osobie, dla której świadectwo obranego miejsca pobytu poświadczyl, upoważni komisarza cyrkulowego do zapisania teje w księgę ludności stałej domu, w którym zamieszkanie obrała sobie. Komisarz cyrkulowy po otrzymaniu powyższego upoważnienia, nowo przesiedlonemu do księgi ludności stałej rzeczonoego domu zapisze, rubrykę księgi „adnotacje” stosownie do artykułu 17 objaśni, poczem opatrzy go w nową książeczkę legitymacyjną, z wyszczególnieniem w onej daty i numeru upoważnienia Zarządu.

Uwaga. Komisarze policjni dopilnują, aby zmiany w przesiedlaniu się mieszkańców odnotowywane i zamieszczane były z całą dokładnością i w egzem-

plarzach ksiąg ludności, przez właścicieli domów prowadzonych.

(d. c. n.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ogólne Sprawozdanie.

Wiadomości co do stanu sprawy włoskiej ciągle są sprzeczne, lecz pod tym jednym względem się zgadzają, że godzina załatwienia się zbliża się. Według jednych, opierających się na zapewnieniach *Patrie*, kardynał Antonelli zaczyna okazywać bardziej pojednawcze usposobienie względem rządu turyńskiego, a Pius IX jakoby uznaje szkodliwość rad namawiających do oporu; dla tego rząd rzymski nie jest zbyt odległy od przyzwolenia na miarzaną francuzko-włoską załogę w Rzymie, co byłoby ważnym krokiem na drodze do załatwienia kwestji, boby pozwoliło na bezpośrednie układy pomiędzy Rzymem a Turynem. Więcej jednak głosów nie wierzy w taki nagły zwrot polityki rzymskiej. Allokacja papieża w kościele *della Minerva*, której treść i ducha dokładnie podała depesza telegraficzna, nie zmienia bardzo stanowiska świeckiej władzy Papieża, a oświadczenie Ojca S. w tym duchu, było konieczne dla uspokojenia duchownictwa, szczególnie niższego we Włoszech, które stanowczo zaprzeczało twierdzeniu, jakoby świecka władza była dogmatem wiary.

Według innych poglądów, rozpoczęcie wojny nad Mincio jest nieuchronne; bliskość starcia, podług nich jawnie się okazuje jak z jednej strony, z podroży Garibaldeggo po miastach włoskich, z dekretu wydanego w Turynie, powiększającego tak znacznie armję regularną, której podporą niejako będzie gwardja narodowa, przeznaczona do utrzymania porządku wewnątrz i pilnowania twierdz, tak z drugiej strony, z dwukrotnej przejażdżki Cesarza austriackiego po Wenecjańskim. Wszystko to ma oznaczać wcale nie pokojowe zamiary. Ci, którzy wierzą w rychły wybuch wojny, zapytują się jakie przyjmie stanowisko w takim wypadku Cesarz Napoleon, czy armja francuzka z bronią na ramieniu będzie się obojętnie przypatrywać tej walce dwóch mocarstw, które uważają za reprezentantów dwóch sprzecznych z sobą zasad? Stanowisko takie podług ich zdania, byłoby niebezpieczne, bo trudnoby było pozwolić na przywrócenie *status ante bellum*, a jeszcze trudniej wstrzymać postęp zwycięzcy.

Timczasem p. Benedetti podobno z polecenia swego rządu, ustnie przedstawiał p. Rattazzemu niebezpieczeństwo z wzburzenia, jakie wywołuje przejażdżka Garibaldeggo po Lombardji, przyczem wyraził obawę, ażeby ruch wzbudzony nie zaszedł dalej niż tego pragnie sam gabinet. Na to p. Rattazzi miał odpowiedzieć, że nie należy przesadzać znaczenia demonstracji będących wyrażeniem wdzięczności i uwielbienia dla Garibaldeggo, że rząd nie może stawiać im przeszkod dopóki takowe zamykają się w granicach prawnych i starał się uspokoić gabinet tuieryjski okazując stałe postanowienie nie pozwalania na żaden gwałtowny, nieobmyślany krok bez udziału rządu, dla przyspieszenia załatwienia dwóch kwestji tak ważnych dla Włoch. Skutkiem tej rozmowy dyplomatycznej miały być tylko nowe wezwania do Garibaldeggo i otaczających go osób o zachowanie umiarkowania.

Zmiana jaka nastąpiła w gabinecie turyńskim nadała mu bardziej zachowawczy charakter, lecz za to odstręczyła od niego lewe

stronnictwo; gabinet jednakże więcej zyska mając za sobą głosy rekonstruowanej dawniej większości, niż warunkowe poparcie lewego stronnictwa, które przy najmniej sposobności mogło mu i tak chybić.

Tak *Presse* wiedeńska, jak i *Oesterreichische Zeitung* zaprzeczają pogłoskom o przesileniu ministerjalnym, osnutym na podróży barona Forgach do Wenecji częstych konferencjach deputowanych u p. Schmerlinga, który nbyto ma ustąpić z gabinetu, z powodu nieporozumienia z baronem Forgach, i to zaraz po powrocie Cesarza z Wenecji, powrocie, który dla tego został przyspieszony. Dzienniki te utrzymują, że pomiędzy p. Schmerlingem a baronem Forgach nie zaszło żadne nieporozumienie, że ten ostatni udał się do Wenecji jedynie z polecenia lekarzy dla poratowania zdrowia, a konferencje deputowanych u p. Schmerlinga, jedynie dotyczą kwestji finansowych. Ważne pytanie względem umowy rządu z bankiem według projektu p. Plenara, nie zostało jeszcze rozstrzygnięte w właściwej sekcji wydziału finansowego, lecz przygotowane sprawozdanie ma być temu planowi przeciwnie. Projekt wypuszczenia monety papierowej skarbowej podany przez przeciwników planu ministra skarbu, napotyka stanowczy opór w wyższych sferach bankowych. Kwestja kompetencji ścisłej rady państwa, wciąż się porusza ilekroć przychodzi pod obrady jakie prawo finansowe lub organizacyjne.

W Berlinie w samym łonie gabinetu ma panować niezgoda, tak z powodu nominacji ministra handlu, jak i zamierzonych przez p. von der Heydta operacji finansowych, jak i projektowanych przez p. Jagow środków przeciw *Nationalvereinowi*. Książę Hohenlohe podobno uznaje położenie rzeczy za zbyt trudne i pragnie się usunąć, a miejsce jego podług powtarzanych poglądów ma zająć ks. Wilhelm Radziwiłł, jeden z najgorliwszych członków stronnictwa feodálnego, reprezentowanego przez *Gazetę Krzyżową*. Taka zmiana nadabyłaby gabinetowi wybitniejszy jeszcze charakter.

Depesze z Nowego Yorku donoszą, że ostatecznie wiadomości nadeszłe tam z placu boju, sprawiły wielkie wrażenie. Przedtem nie wiadano że skonfederowani zgromadzili po za Manassasem armję około stu pięćdziesiąt-tysięczną, składającą się z wyćwiczonych żołnierzy, którzy niedawno z chęcią zgodzili się pozostać na dal w służbie, a wiadomość o tem uważano jako zmieniającą zupełnie przypuszczenia co do rezultatów walki. General Beauregard, mianowany głównym dowódcą, w końcu Marca miał osobiste objąć dowództwo nad potężną armją i rozpocząć działania zaczepne przeciwko rozrzuconym, odosobnionym oddziałom związkowym.

Anglia.

London, 29 Marca. Większa część wyszłych dziś angielskich pism tygodniowych powstaje przeciw okólnikowi nowego ministra pruskiego spraw wewnętrznych w przedmiocie wyborów. Przycyżamy tu ustęp z *Saturday Review*: „Tenże sam system przestrzegany był przez rządy francuzkie b. stulecia względem ciał prawodawczych. Zbyt daleko atoli we Francji nigdy nie dochodzono, a nawet terazniejszy imperializm francuzki szczyści się z tego, że jest li-tylko tłómaczem zyczeń narodu. Podobna teoria tem dziwniejszą nam się wydaje w Prusach, że mielibyśmy to państwo za najliberalniejsze i najukuszałniejsze ze wszystkich krajów niemieckich. Lepiej nie będzie i w innych państwach rzeszy nie-

wano lignit, czyli bury węgiel. W ciągu dzie-sięciu ostatnich lat, często o tem ukazywały się wiadomości w dziennikach; z wiadomościami temi, łączyły się najświetniejsze nadzieje na przyszłość. Badaczom, po większej części nie specjalnym górnikom, często zdawało się, że z czasem Kijowski lignit, będzie mógł stanowić wyłączny materiał opałowy dla całej okolicy. Szczególniej zaś żywe nadzieje zaczęto pokładać w lignicie w 1857 r., kiedy na wystawie gubernjalnej w Kijowie, okazana była ogromna bryła, dosyć dobrego lignitu pod nazwiskiem węgla kamiennego. Wystawcy nie chcieli nawet wskazać miejsc jej pochodzenia, obawiając się, żeby kto nie skorzystał z ich odkrycia, pragnęli także otrzymać przyswilej na dobywanie lignitu, i na-przód obrachowywali znakomite zyski.

Wkrótce rzecz ta się wyjaśniła; tajemnicze miejsce odkryto i ściślej zbadano. Pokazało się, że przedstawiona na wystawie bryła, pochodziła z nad brzegów Dniepru, koło Wyszgoroda, niedaleko od fabryki Mezygorskiej, z tak zwanego *koziego grzebiu*. Tam, w nadbrzeżnych górach znajdują się, podmyte przez wody Dniepru ogromne jary. Na obnażonych bokach tych jarów, ukazują się ciemne warstwy lignitu, warstwy niekiedy mające do 2 1/2 łokci grubości. Lignit ten jest niezłego gatunku, chociaż przed użyciem musi być sztu-cznie przesuszany; oprócz tego zawiera tak dużo siarki, że nie może służyć do każdego użytku. Ale można by temu zaradzić; co gor-sza, leżące ogromne pokłady nad lignitem, składają się wyłącznie z sypkiego piasku i gliny, tak, że kiedyby zaczęto prowadzić ga-lerie dla dobywania lignitu, trzeba by w zna-cznie drewnianymi belkami i podporami, trze-baby w nich zbudować pewien rodzaj pulapu; skutkiem tego powstało pytanie, czy byłoby korzystnem wyjąć z łona ziemi 2 1/2 łokciową warstwę lignitu, a włożyć znaczną ilość drze-wa dla utrzymania powstałej zjad prożni; obliczenie tak wątpliwe dawało rezultaty, iż znacznie oziębilo nadzieje przedsiębiorców;

Od dosyć dawna, było wiadomo, że w wie-
l miejscach gubernji Kijowskiej znajdo-

mieckiej, zapatrzących się na Prusy, jako na wzór doskonałości. Znajdą się też państwa niemieckie, w których obecny zwrot polityki pruskiej wywoła radość, jak np. w Austrii, która dumna będzie z tego, iż jest liberalniejszą od Prus, dążących do przewodniczenia w rzeszy niemieckiej. Niemniej się też cieszyć będą niektóre rządy drobnych państw niemieckich, które czuły się teraz będą silniejszemi. Wyobrażamy sobie, jakim skutkiem przejmując obecną politykę swiatłych państw pruskich. Lecz nie powinni oni jeszcze powatpiewać o swej sprawie: być może, iż zdolni i odważni kierownicy, naród zdola utrzymać państwo na przynależnej mu wysokości. Nie jest to bynajmniej wstydem dla Prus, że ich przyszłość zależy od postawy kilku zdolnych mężów ze stronnictwa liberalnego; idzie tylko o to, aby tacy mężowie w chwili stosownej znaleźli się. Anglia spogląda z żywym społecznym na rozpoczynającą się walkę wyborczą, albowiem ma na sercu swobodę Prus.

W kwestji zawarcia pomiędzy Anglią i Belgią traktatu handlowego, działają niezawodnie tajemne wpływy, których rząd nie chce w parlamencie ujawnić; tak przynajmniej wnosić wypada z dotychczasowych sprzeczeń oświadczeń. Przed kilku dniami rząd oświadczył przez usta p. Layarda, że układy zostały zerwane, a wczoraj tenże sprostował swe oświadczenie w ten sposób, że układy zostały nie zerwane, lecz na czas niejaki zawieszono. Gdy poprzednio (14 Lutego) interpelowano w tym względzie lorda Palmerstona, ten ostatni odpowiedział, że trudności leży w opłacie, jaka popierała poprzednio rząd holenderski od statków udających się Szeldą do Antwerpii. Jakkolwiek opłata powyższa pobierała następnie, na skutek układu z Holandją, sama Belgja, zawsze jednak było to wielkiem dla handlu utrudnieniem, co spowodowało zniesienie jej przez izby, z zastrzeżeniem atoli jej przywrócenia. Obecnie Belgja chce tę opłatę skapitałować, lecz oblicza ją niewłaściwie podług liczby okrętów angielskich, które w ciągu ostatnich trzech lat przepłynęły Szeldę udając się do Antwerpii. A wiadomo, że właśnie statki angielskie odbywały w tak wielkiej liczbie to podróże, dla tego, że wolne były od powyższej opłaty, inaczej bowiem przystawiałyby do Rotterdamu, a nie do Antwerpii. Rząd angielski i parlament przystają raczej na zasadę, która kierowana się przy zniesieniu opłaty na Zundzie, a mianowicie, że wszystkie państwa, z Antwerpią handel wodący, przyczyniają się do stosunkowej spłaty jednorazowej cła pobieranego na Szeldzie. Jeżeli Anglja jest bogatą i posyła do Antwerpii pięćdziesiąt razy tyle statków co Francja, nie wypływa ztąd, aby miała sama ponosić niepomiarne ciężary, tembardziej, że Belgja przysięga Anglii, że będzie ją zawsze traktować pod względem handlowym na równi z państwami, najbardziej uwzględnionemi. Wszystko to wyjaśnia dostatecznie, dla czego rząd angielski nie przystaje na żądanie Belgji co do wysokości sumy, mającej stanowić jednorazową spłatę cła na Szeldzie. Układu takiego nie zatwierdziłyby bezwzględnie parlament. Dziwnem jest wydanie, dla czego Belgja, która powinna wiele obchodzić dobre stosunki z Anglią, stawia w kwestji powyższej tak ciężkie warunki, podczas gdy w tymże względzie sprzyja daleko więcej Francji i innym państwom. Lecz pochodzi to ztąd, że przemysłowcy są licznymi reprezentantami w parlamencie belgijskim, a od tego ostatniego, nie zaś od rządu, zależy ostateczne rozstrzygnięcie kwestji. Rząd byłby skłonny do ustępstw, lecz przemysłowcy belgijscy obawiają się zbytnej ze strony angielskiej konkurencji. Zdaje się atoli, że prędzej lub później, przystaną oni na układ dla obu stron korzystny.

Austria.

Wiedeń, 1 Kwiećnia. Ciekawem jest sprawozdanie prof. Herbsta w przedmiocie projektów p. Plenera z bankiem. Sprawozdanie to jest skutkiem narad sekcji wyznaczonej w tym celu z łona komisji finansowej izby deputowanych. Zapewniają, że sprawozdanie to jest wręcz przeciwnem ukła-

dom p. Plenera z bankiem. Lecz co do motywów, członkowie sekcji różnią się w zdaniach: jedna ich część potępia bezwarunkowo projekt przedłużenia przywileju bankowego, podczas gdy druga część jest za zawarciem układu, lecz na warunkach dla państwa korzystniejszych; trzecia narazie frakcja przemawia za odroczeniem tej kwestji. W skutku tego też frakcje różnią się w zdaniu co do sposobu pokrycia deficytu: jedni, mianowicie ci, co proponują pewne ukladki z bankiem zmiany, widzą naturalnie sposób pokrycia deficytu za pomocą forsusów, od banku uzyskać się mających; drudzy zaś, przemawiają za puszczeniem w obieg papierów skarbowych. Każda z tych dwóch frakcji wypracowuje swój projekt, i takowe zostaną wkrótce komisji finansowej do przejrzenia oddane.

Bankier wiedeński L. Epstein wygotował projekt, w którym stara się dowiedzieć, że zupełna wypłacalność banku narodowego może w krótkim czasie nastąpić za pomocą uruchomienia wartości dobr rządowych przez emisję listów zastawnych, na tych dobrach opartych. Podług tego planu, ma być mianowana komisja do ścisłego oszacowania dóbr rządowych, tak tych, które zostały już oddane bankowi, w zastaw, jak i tych które podobny los czeka. (Podług poprzedniego oszacowania, wartość zastawionych bankowi dóbr rządowych wynosi 150 milionów zł. ren.). Na zasadzie nowego oszacowania, rząd pozwoli wydawać hipoteczne - kredytowe banku, puścić w obieg, zgodnie z ustawą, listy zastawne, z których skarb otrzyma, za dobrą już zastawione, ilość wyrównującą wartości 75 milionów zł. ren., które dojdą bezwzględnie w ciągu trzech lat do dość wysokiego kursu. Przez ten czas tak skarb jak i bank zdają się uregulować swe rachunki, tak iż z 1. m. Stycznia 1866 r., w którym to czasie nowy przywilej bankowy ma nabyć siły obowiązującej, można będzie przystąpić do ostatecznego uregulowania kwestji finansowej w ogóle, głównie zaś kwestji waluty. Wówczas bank będzie już w stanie uskutecznić swe wypłaty w brzęczącej monecie. Następnie bank zażąda się podniesieniem gospodarskiej i przemysłowej w dobrach rządowych, któreby po 32 latach wróciły do skarbu w stanie kwitującym i przynosiłyby znaczne dochody.

Francja.

Paryż, 30 Marca. Na wczorajszym posiedzeniu senatu była roztrąszana ważna kwestja, z powodu podanych dwóch próśb, żądających zniesienia prawa z 1807 r. stanowiącego *ma-zinum* stopy procentu we Francji. P. Michał Chevalier, znany ekonomista, bronił z wielkim talentem sprawy wolności ukladania się. „Jedną z zasadniczych cech, mówił on, z cech nadszyczących płodnych w owoce, 1789 r. było, że ogromna ilość przepisów i praw ograniczających, została zupełnie zniesiona, a gwarant swobody w czynnościach handlowych, przemysłowych i aktach cywilnych została ogłoszona i wprowadzona w wykonanie”. Mówca opierał się na zdaniu izb handlowych Paryża, Ljonu, Havru, Bordeaux, Rouenu, Strasburga i innych miast, które wskazywały niedogodności niebezpieczeństwa tego prawa, szczególnie kiedy rozporządzenie 9 Czerwca 1857 r. uchwoliło bank francuzki do zobowiązań tego prawa. Pomimo tych uwag, senat nie uwzględnił podanych próśb i bez dalszych rozpraw przeszedł do porządku dziennego.

Budżet nadzwyczajny zostanie rozdany deputowanym dopiero jutro i jutro zaraz będą wyznaczone komisje do roztrąszania obu budżetów. Wiadomo, że podwyższenie opłaty od soli zostało utrzymane; lecz, jak krzyżą pogłoski, nie będzie środków ten uporeczywie bronić, w razie gdyby w łonie Ciała prawodawczego spotkał zbyt silny opór. Powiadają, że gdyby przewidywać się dawało, iż opierać mu się będzie większość, a nawet dosyć znaczna miejscowość natenczas zostanie porzucony.

Rząd francuzki niezadowolony z postępowania wiceadmirała Jurien de la Graviere, nie odwołał go, jak mówiono, lecz odebrał mu władzę dyplomatyczną, powierzając ją jenerałowi Lorencez, który bezwzględnie stanął

już w Vera-Cruz. Ze swej strony gabinet hiszpański polecił jenerałowi Prim, aby nie przyjmował żadnej stanowczej propozycji bez wyraźnego warunku, że traktat ma być podpisany w stolicy Meksyku. Dzienniki ministerjalne hiszpańskie potępiają jenerała Prima, że zgodził się na przedwstępne układy zawarte w Soledad, z jenerałem Doblado, jako reprezentantem rządu regularnego. Utrzymują one, że ponieważ wyprawa do Meksyku wywołana została przez nadużycia rządu, trzeba było naprzód go zwalić, i nie znać naczelnika gabinetu prezydenta Juareza, za właściwą władzę, z którą by można się układać. Podług nich zatem trzeba było naprzód zdobyć Meksyk, żeby żądać następnie zadośćuczynienia. Idzie o to teraz czy instrukcje wysłane z Paryża i Madrytu nie nadejdą za późno do Meksyku, mianowicie kiedy już wiadomo, że Juarez zatwierdził konwencję zawartą w Soledad i że takowa została wprowadzona w wykonanie bez straty czasu. W Vera-Cruz rychło zawarcie pokoju z dostatecznymi rezerwami nie ulegało wątpliwości, i dla tego zapowiadano już tam odpylenie sił angielskich i powrót do Europy posilków, które miały przybyć z jenerałem Lorencez. Gdyby nawet wiadomości te były mylne, zawsze trzeba je uważać, jako wskazujące usposobienie umysłów w Meksyku.

Listy z Nowego Jorku podają wiadomość, że statek pancerny *Monitor* (podług innych *Minotaur*) który tak szczęśliwie obronił flotę związkową od ostatecznej klęski, jaką by jej zadał pancerny statek skonfederowanych *Merrimack*, jest własnością prywatnego armatora p. Ericksona, który zbudował go w zamiarze zombardowania twierdz stojących w ręku skonfederowanych. Wypadkiem tylko przybył on na pole bitwy morskiej. Wypadek tej walki bardzo jest ważny; bez przysady można powiedzieć, że wojna morską ostatecznie zostanie zniesiona, ponieważ przekonano się, że cała eskadra nie była w stanie stawiać oporu jednemu statkowi pancernemu, statki zaś obite blachą nie mogą wzajemnie zrobić sobie żadnej szkody.

Patrie podaje depeszę z Chin z 8 Lutego donoszącą, że powstaniec, który od miesiąca groził miastu Szang-hai, widząc że dowódcy sprzymierzeni gotowali się do energicznej obrony, uderzyli na miasto Woo-Sung, odległe o blisko 2 mile od Szang-hai, gdzie także Europejczycy mają znaczne składy. Zostali oni wprawdzie odparci ze stratą, lecz w czasie walki dwóch poddanych angielskich zostało zabitych, i statek angielski *Anna Welsh* został spalony. Statek ten wraz z sześcioma innemi przeznaczony był przez rząd angielski na skład towarów angielskich. Statek ten ucierpiał znaczne szkody, lecz potrafił opłonić ogień i ocalić go od zupełnego zniszczenia. Ten zamach na poddanych Anglii i na jej własność sprawił wielkie wrażenie. Sądzą, że stanie się przyczyną nieszcześcia dla powstanców, którzy po nie pomyślnym ataku na Woo-Sung, oddalili się od Szang-hai, zapowiadając jednak, że nie długo powrócą. Zapewne skutkiem tych wypadków w Chinach, Anglja i Francja posła tam posłki.

Włochy.

Turyń, 28 Marca. Rozwiązanie korpusów ochotników i wcielenie ich do armji regularnej można już uważać za fakt dokonany. Rozporządzenie do gabinetu zostało jak najlepiej przyjęte przez wszystkie stronnictwa, które za pośrednictwem przychylnych im organów, nie przestają objawiać swego zadowolenia. Stronnictwo naprzód posunięte do czegoś się wreszcie, że armja Garibaldeggo nie jest już uważana jako zbierania pariasów; stronnictwo zachowawcze cieszy się również, że ustalo współzawodnictwo między dwoma armjami, które mogło zle bardzo następstwa za sobą pociągnąć. Wszyscy także oddają zasłużoną pochwałę zdolnościom ministra wojny, p. Pettia, który zgodnie z widokami gabinetu tak umiejętnie przeprowadził to rozporządzenie, którego wykonanie nie małe przedstawiało trudności. Mysł rządu wyłożona jest jasno w długim raporcie, przedstawiającym dekret królewski, szczegóły zaś,

podług których postępowano, wskazane są dokładnie w okólniku, przesłanym przez ministra wojny do wszystkich dowódców korpusów.

Dla ważnych powodów, które przez kilka dni wymagały koniecznej ciągłej obecności p. Rattazego w ministerstwie spraw zagranicznych, gabinet nie został dotąd uzupełnionym; po załatwieniu jednak kwestji politycznych, które zajęły właśnie cały czas prezesa ministrów, wkrótce ma być mianowany minister spraw zagranicznych, co w przyszłym tygodniu, niewątpliwie nastąpi. Zdaje się że pp. Cordova Mancini stanowczo występują z gabinetu, pierwszy już się podał do dymisji, a drugi ma wkrótce pójść za jego przykładem. Powody dla których usuwa się p. Cordova są wszystkim dostatecznie wiadome; co do p. Mancini, mówią że wierzyciele jego położyli areszt na pobieranie przez niego pensji, i mają obecnie żądać od izby upoważnienia do poszukiwania na jego osobie swoich wierzytelności; te niemiłe przeżycia skłoniły go podobno do złożenia w inne ręce powierzonej mu teki ministerstwa wychowania publicznego. Sekretarz jego, p. Broschi podał także prośbę o uwolnienie od obowiązków. Przed wyjściem z gabinetu p. Cordova wykonał jeszcze projekt ułożony przez p. Miglietti, a dotyczący zmian, jakie należy wprowadzić w hierarchji sądowej w Neapolu. W prowincjach południowych zasiadają dotychczas sędziowie, którzy skazali niegdyś na ciężkie więzienie p. Poerio i jego przyjaciół; opinia publiczna oddawała już żądała usunięcia tych urzędników od obowiązków, za tak niesprawiedliwie wydany przez nich wyrok. Projekt całkowitej reformy jest już wygotowany i pojutrze, przeszło 1500 dekretów ma być podpisanych przez króla. Śmierć Mgr'a Franzoniego otworzyła wakans na areybiskupstwo turyńskie. Puszczono fałszywą pogłoskę o mianowaniu na tę godność Mgr'a Calabiana. Ponieważ wszelkie stosunki dyplomatyczne są obecnie zerwane z Rzymem, rząd turyński nie jest nawet w możności przedstawienia swoich kandydatów stołicy apostolskiej i dla tego wikariusz kapituły zarządzając będzie czas jakiś djecją turyńską.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Triest, 1 Kwiećnia. Wiadomości z Konstantynopola donoszą, że armja Omara Paszy znów wzmożoną została. Posiłki nadesłane składają się, z pułku strzelców gwardji, dwóch pułków jazdy i czterech baterji artylerji, które już są w marszu ku Albanji.

Monachium, 2 Kwiećnia. Wiadomości z Rzymu z dnia 1 Kwiećnia brnią jak następuje: Papież żyje, jest w dobrym stanie zdrowia i w dobrem usposobieniu. (*Papa vive, salute, allegro*).

Paryż, 2 Kwiećnia. *Monitor* donosi: Wiadomość, jakoby Francja żądała od rządu hiszpańskiego odwołania jenerała Prima, jest mylną. Francja zganiła tylko traktat w Soledad, który uznawała za ubliżający jej godności. P. Saligny obejmuje kierunek dyplomatyczny, który dawniej był w ręku wiceadmirała Jurien de la Graviere. Wiceadmirał zaś zatrzyma główne dowództwo nad dywizją morską.

Madryt, 1 Kwiećnia. Mówią, że Hiszpanja podzielała zdanie Francji, potępia traktat w Soledad.

Turyń, 1 Kwiećnia. Dziennik *Opinione* pisze: Wiadomem jest, że deputowany Conforti ma objąć wydział sprawiedliwości. Nie wejdzie on jednakże do gabinetu przed zamianowaniem urzędników sądowych (magistratura giudiziaria) w prowincjach południowych.

London, 1 Kwiećnia. Na wczorajszym posiedzeniu izby niższej toczyły się długie rozprawy co do najodpowiedniejszej obrony brzo-gi Anglii za pomocą statków pancernych, gdyż w obecnym stanie nie odpowiada ona celowi.

Turyń, 31 Marca. Nadeszła tu wiadomość, że widziano 40 bandytów nad brzegami morza, o sześć mil od Brindisi, zmierzających do przystani celem zabezpieczenia wylądowa-

nia pewnej wyprawy, które tam miało nastąpić; oddział wojska udał się niezwłocznie w to miejsce, a straż na wybrzeżu pod Brindisi, porzucona została gwardji narodowej.

Kopenhaga, 1 Kwiećnia. Sejm związkowy w Frankfurcie polecił posłowi pruskiemu donieść gabinetowi w Kopenhadze o decyzji, która w ostatnim czasie względem Szlezwi-gu przelen uchwaloną została.

Madryt, 1 Kwiećnia. Cesarstwo marokańskie zamierza wypełnić swe zobowiązania względem Hiszpanji. Hiszpanie przysposabiają się do opuszczenia Tetuanu. P. Salaverria przedstawił na posiedzeniu kongresu dekret, mocą którego umorzenie roczne długu, począwszy od 1-go Stycznia 1863, powiększono zostanie o 6 milionów realów.

Paryż, 2 Kwiećnia. Czytamy w *Pays*: Dzienniki opozycyjne w Hiszpanji utrzymują, że w ostatnim czasie zaszyły nieporozumienia między Francją a rządem hiszpańskim co do kwestji meksykańskiej. Dziennik *Epoca* przeczy stanowczo podobnym rozświatłym pogłoskom i oświadcza, iż może zapewnić, że instrukcje wydane przez dwa te gabinety ich reprezentantom w Meksyku, są zupełnie jednorodne.

Paryż, 1 Kwiećnia. *Ajencia Kontynentalna* donosi z Monachium pod datą 30-go Marca: Wiadomość o zawieszeniu broni i amnestji dla powstanców z Nauplii potwierdza; jednakże wieści o zupełnym przywróceniu porządku w Grecji są przedwczesne. Niepokojące pogłoski krążą w samych Atenach. Zdaje się nawet, że narady miały miejsce względem wyjazdu dworu z tej stołicy.

Paryż, 1 Kwiećnia. Czytamy w *Patrie*. Kilka dzienników zagranicznych podaje wiadomości że jenerał Goyon ma być odwołanym z Rzymu. O ile nam wiadomo, pogłoska ta zupełnie jest bezasadna.

Paryż, 1 Kwiećnia. *Patrie* powiada: Wiadomość, jakoby admirał Douay otrzymał rozkaz powrotu do Tulonu, jest fałszywa.

W Oranie wojsko przeznaczone do Vera-Cruz wsiada ciągle na statki.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— Dzień wczorajszy był pogodny, ciepły; wiatr przez cały dzień panował południowo-wschodni, z początku słaby, od godziny 10-jej mocny, wieczorem mierny. Średnia temperatura dnia jest 6 1/2 stopni ciepła, największe ciepło po południu dochodziło do 11 1/4 stopni, najmniejsze w nocy do 1/2 stopni. Barometr do godz. 10-jej rano wzniósł się, później wolno opadał, średnia wysokość jego jest 751,75 milimetrów. Powietrze rano przy lekkiej mgie wilgotne, później suche. Elektryczność 20 stopni. Na słońcu 4 gromady plam i dwie plamy.

— Dnia 22-go Lutego r. b. Szymon Tucholski, lat 55 letni, wyrobnik ze wsi Gardino, powiatu Przasnyskiego, naprawiając dach na stodole, spadł na klepisko i tak szkodził potłukił się, że na miejscu życie zakończył.

— Dnia 25-go t. m., Grzegorz Strusiak, lat 45 letni, włościanin ze wsi Chłopia Łąka, powiatu Przasnyskiego, znajdując się przy tarcii drzewa, tak mocno został uderzony nieostrożnie spuszczonego kłosem, że na miejscu życie utracił.

— W tych dniach opuszcilo prase, wydane nakładem Redakcji *Roczników Gospodarstwa krajowego*, nowe dziełko, przeznaczone (jak się pokazuje nawet z zewnętrznej formy) dla ludu, noszące tytuł: *Krótki zbiór historii Polskiej opowiedzianej podług najnowszych źródeł historycznych*. Dziełko to, zawierające blisko 5 arkuszy ścisłego druku, kosztuje tylko 50 groszy, zatem pod względem ceny zupełnie odpowiada celowi wydania, lecz niestety nie można tego powiedzieć o jego wewnętrznej stronie. Z dziełka tego pokazuje się, jak trudno jest pisać dla ludu, że nie dosyć mieć pewne doświadczenie i wprawę pisarską w innych gałęziach literatury, trzeba jeszcze oprócz dokładnych, ścisłych wiadomości posiadać wrodzony talent, żeby nawet streszczając obszerniejsze dzieła, nie wdawać się w

a kiedy do tego przyłączyły się inne uwagi, jako to: potrzeba zaforuszowania znacznego kapitału, sprowadzenia ludzi fachowych, nauczania jak używać ten mało znaczny materiał opałowy, zupełnie porzucono tę myśl, i nowo natenczas odkryty koło Wyszgorodu lignit, pozostawiono w spokoju.

Alc jeszcze przed odkryciem lignitu Wyszgorodzkiego, znana była inna miejscowość w gubernji Kijowskiej, gdzie także widano było w jarach lignit, mianowicie w strażu leśnej Jekaterynopolskiej, należącej do ministerstwa dóbr rządowych, odległej o 15 wiorst od miasta powiatowego Zwiniogordka, a o 80 wiorst od Kijowa, w kierunku południowym. Tu lignit znajduje się w takim samym stanie w takich samych warunkach jak pod Kijowem, i pokłady jego często dochodzą do 2 1/2 łokci grubości. Miejscowość ta ma jednak w tym względzie wyższość, że otoczona jest znacznymi cukrowniami, zużywającymi ogromną ilość paliwa i że leży w bliskości stepów. Tu corocznie, coraz wyraźniej daje się czuć brak materiału opałowego, cena jego ogromnie wzrasta, co zmusza właścicieli cukrowni do myślenia o przyszłości swych fabryk. Chociaż Kijowskie graniczy z tak zwanym Polesiem, lecz cukrownie leżące na południu, miedlnego musiałby sprowadzać drzewo z miejsc leżących na północ, odległych o 200 wiorst. W takich okolicznościach hr. Szawałow, będący właścicielem cukrowni w miasteczku Talne, zwrócił uwagę na ten przedmiot, wziął w dzierżawę straż Jekaterynopolską i dla badań geognostycznych sprowadził swoim kosztem inżyniera górniczego, p. Dolinskiego. W ciągu zeszłego lata, badania te wydały pomyślne rezultaty. W wielu miejscach znaleziono lignit, zdolny do użytku, wszędzie tylko napotymano tą samą niedogodność, że nad pokładami lignitu, leżą pokłady napływowego piasku i sy-pkiej gliny; nigdzie nie znaleziono nad lignitem pokładów piaskowca, co jednak z czasem może być odkryte. Teraz hr. Szawałow wysłał swym kosztem za granicę p. Dolinskiego, w ce-

lu poznania sposobów dobywania i używania lignitu, a po powrocie p. Dolinskiego w roku bieżącym, spodziewają się rozpocząć roboty. Jeżeli przedsięwzięcie to okaże pomyślne rezultaty, to bezwzględnie za przykładem hr. Szawałowa, pójdą i inni właściciele cukrowni, co podtrzyma na długi czas tutejsze fabryki cukru, w które włożono prawie wszystkie miejscowe kapitały.

Kiedy dobywanie lignitu, okaże się możebnem w powiecie Zwiniogordzkim, to może rozpoczyna podobne roboty i pod Kijowem; pokłady zaś lignitu, oprócz odkrytych koło Wyszgorodu, znajdują się prawie wszędzie. Szczególniej wyraźnie ukazują się one koło urwistych wybrzeży Dniepru, nad któremi z prawej strony wznosi się znacznej wysokości góry, z obnażonemi bokami. Szczyty tych gór zwykle składają się z różnorodnych glin, pod któremi leżą grube pokłady białego piasku, opierające się na pokładzie tak zwanej ceglanej gliny. W piaskach tych, często znacznie wyżej od poziomu rzeki, znajduje się czarny pokład lignitu różnej grubości. Wjeżdżając do Kijowa, traktem nadbrzeżnym, można widzieć te pokłady w różnych miejscach; to znową się tak, że zupełnie nikną, to znowu dochodzą do znacznej grubości. Widąc to dokładnie, bez badań geognostycznych, ale staranne badania, mogą przynieść wiele ciekawych i pożytecznych dla przemysłu wiadomości.

Commercial Advertiser, dziennik wychodzący w Montreal, ogłosił następny list p. Sherry Hunt, mineraloga, wysłanego przez Towarzystwo geologiczne wyższej Kanady, dla zbadań źródła ropy, czyli oleju skalnego w Enniskillen.

„Ostatnio odkryte źródła w Black-Creek, pisze p. Hunt, są najgodniejsze uwagi. Oprócz znacznej ilości źródeł sączących się na równi z poziomem gruntu i oprócz wielu studni ma-

jących 30 do 60 stóp głębokości, wykopanych w piasku, znajduje się 22 studni wyżłobionych w skałę, których głębokość wynosi od 40 do 200 stóp.

Kopiąc w pokładach wapienia i marglu koło Hamilton, w rozmaitych głębokościach napotykalismy nieregularne szczeliny, któreby wydobywał się oprócz oleju skalnego, bitum w ilościach nadzwyczajnych.

Ostatnie wykopane 6 studni, wydały w ciągu tygodnia około 400 beczek czystego oleju skalnego, po wydobyciu którego, studnie znow się napelnily w ciągu kilku godzin.

Nie można stale oznaczyć, jaką ilość oleju skalnego mogłyby dostarczyć te studnie, gdyby go ciągle wybierano. Głównym nieszcześciem tego kraju, jest brak miejsca zbytu i 4 do 5,000 beczek oleju skalnego, oczekuje w piwnicach na kupców. Pracują obecnie nad budową drogi bitej, do najbliższej stacji wielkiej zachodniej kolei żelaznej. Kraj tutejszy ma przed sobą świetną przyszłość, bo o ile obecnie można sądzić, źródła w Enniskillen, będą współubiegać się z źródłami leżącymi w Burnab i w Persji, które przez wieki dostarczały bitumu dla całego kraju.

Administracja francuzka dróg, mostów i kopalń, ogłosiła ciekawy wykaz statystyczny, dotyczący kopalnictwa we Francji.

Według tego wykazu, opałowe materiały kopalne, w następującym stosunku były zużyte w 1858 roku: przez fabryki i warsztaty przemysłowe 29 1/2 milionów nowych centnarów francuzkich (*quintaux metriques*), czyli przeszło 221,700,000 centnarów 100-funtowych polskich; na domowy użytek wyszło 20 milionów n. cent. fr., czyli 49 milionów cent. pol.; na przewóz po drogach żelaznych 14 milionów n. cent. fr., czyli 34,530,000 cent. pol.; kopalnie i kamieniołomy, zużyły 5 milionów n. cent. fr., czyli 12,330,000 cent. pol.

W r. 1853, wydobycie materiału opałowego, zajmowało 40,950 robotników; w 1858 roku 56,035. W tym przeciągu czasu 316,369 robotników, pracowało 88,593,572 dni, a cały ich zarobek wynosił 213,860,640 fr. Każdy robotnik średnio pracował w ciągu roku 280 dni, a zarobek dzienny wynosił 2 fr. 41 cent. (przeszło 4 złp.), to jest rocznie 574 fr. 80 cent. co zmniejsza zarobek, licząc 365 dni w roku, na dzienny zarobek 1 fr. 86 cent. (przeszło 3 złp.), za najbardziej męczącą i najniebezpieczniejszą ze wszystkich prac ludzkich. Wprawdzie pomiędzy robotnikami, znajdowała się pewna liczba kobiet i dzieci, ale liczba ich tak jest mało znaczna, że przez wprowadzenie ich w rachunek, średnia cyfra nie uległaby znacznej zmianie.

W roku 1859, liczoneo w całej Francji 71 kopalni węgla kamiennego, ale tylko w 66 prowadzono roboty. Jedenaście ważniejszych, to jest takich, z których każda dostarczała co najmniej 1 milion n. cent. fr., czyli 2,466,000 cent. pol.; wydały 1/2 całej produkcji. Kopalnia nad Loarą i pod Valenciennes, wydały każda przeszło po 20 milionów n. cent. fr., czyli 49,000,000 cent. pol. Następnie kopalnia d'Alais 8 1/2 milionów n. cent. fr., czyli 21 milionów cent. pol.; Creuzot i Blanzjy po 4 1/2 milionów n. cent. fr., czyli 11 milionów cent. pol.; kopalnia Commeny przeszła 4 miliony n. cent. fr., czyli około 10 milionów cent. pol. Produkcja torfu, zmniejsza się w stosunku ulepszenia środków komunikacji, co pozwala wszędzie zaopatrywać się materiałem opałowym lepszego gatunku. W 1853 r. wydobyto torfu 4 miliony n. cent. franc. (9,864,000 cent. pol.), wartości 3,954,372 fr. (6,590,000 złp.) a w 1859 r. tylko 3 1/2 milionów n. cent. franc. (8,450,000 cent. pol.), wartości 3,391,084 fr. (5,630,000 złp.).

Kopalnie żelaza zajmują drugie miejsce w rzędzie kopalni francuzkich. W 1819 roku produkcja ogólna żelaza, wynosiła 742,000 n. cent. franc. (1,829,000 centnarów polskich), a w 1859 r. przeniosła 5 milionów n. cent. fr.

(12,330,000 cent. pol.), to jest w przeciągu 40 lat powiększyła się 7 1/2 razy. Wyrób railsów, który w 1842 roku wynosił 277,639 n. cent. fr. (685,000 cent. pol.), w 1859 roku przeniosł 1 milion n. cent. fr. (2,466,000 cent. pol.) wartości 27,874,467 fr. (46,456,000 zł. pol.). Z tego okazuje się, w jak ścisłym związku znajduje się pomyślność fabryk żelaza, z rozszerzeniem sieci kolei żelaznych.

Produkcja żelaza sztabowego, która w 1853 roku wynosiła 241,098 n. cent. franc. (594,563 cent. pol.), wartości 9,721,024 fr. (16,201,713 złp.), w 1859 r. zmniejszyła się do 169,334 n. cent. fr. (317,588 cent. pol.), wartości 6,924,571 fr. (11,579,285 złp.).

W ogólności wyroby z żelaza, okazują następne rezultaty: w 1859 r. okragami cyframi 694,000 n. cent. fr. (1,700,000 cent. pol.), wartości 30 1/2 milionów fr. 6,666,000 złp.; stal fryzowana wartości 8 milionów fr. (13,333,000 złp.); stal cementowa 4 miliony fr. (6,666,000 złp.); drutu wyrobiono 235,548 n. cent. fr. (500,000 cent. pol.), wartości 13 milionów fr. (21,666,000 zł. pol.).

Oprócz żelaza, z innych metalów godną jest uwagi miedź. Produkcja jej w 1853 r. wynosiła tylko 20 milionów fr. (33,333,000 złp.), w 1859 r. przeniosła 60 1/2 milionów fr. (przeszło 100 milionów złp.).

W 1848 r. było użytych 2,873 machin parowych; w 1859 roku liczba ich wzrosła się do 17,873, siły 513,092 koni parowych, czyli 1,539,276 koni zwyczajnych, czyli 10,774,932 sil ludzkich, t. j. ze siła użytej pary, przenosi znacznie siły wszystkich ludzi, mogących pracować we Francji.

mniej ważne szczegóły, ale w szerokich rysach odzwierciedlały, epokowe, że tak powiemy, wypadki, co może uczynić przedmiot zajmującym i ułatwić zachowanie dzieł w pamięci. Podział w tej historii utrzymany jest taki sam jak w znanej od dawna *Historii Królów i Książąt Polskich Teodora Wagi*, mającej chyba archeologiczną wartość, jako pomnik pojmowania dzieł w zeszłym wieku. Nie wiemy dla czego autor, Władysław syna Bolesława Krzywoustego nazwał Władysławem I-m, kiedy zwykle mianują go II-m, uważając za I-go Władysława Hermana. Przy tej sposobności zwrócić uwagę, że w historii elementarnej (bo taki zdaje się nam być cel tego dzieła), należałoby dla uniknięcia zamieszania, i dla jasności, tak potrzebnej w wykładzie dla dzieci, klasę przy imionach panujących osób cyfrę porządkową, gdyż inaczej trudno dziecku zrozumieć dla czego Władysław, syn Zygmunta III-go jest czwartym, kiedy rzeczywiście jest VII-m monarchą tego imienia w Polsce i kiedy przy innych nie spotykano cyfr porządkowych; dzieło się może dla czego go mianują czwartym i przypuszczać nawet, że jest to szczegół, nadany nam przydomkiem, a tymczasem nazywając Władysława Hermana I-m, Władysława syna Bolesława Krzywoustego II-m, Władysława Łaskonogiego III-m, Władysława Jagiełłę II-m, Władysława Warneńczyka III-m, łatwo dać pojąć powód nazywania syna Zygmunta III-go, Władysławem IV-m. Toż samo z Janem III-m Sobieskim, którego poprzedni imiennicy, Jan Albert i Jan Kazimierz, powinni być oznaczeni cyfrą porządkową. Może uwagi te, będą zdawać się drobnostkowawymi, lecz od książki przeznaczanej do nauki dla ludu, mianowicie nauki dzieł ojezycznych, mamy prawo bardzo wiele wymagać.

— Na posiedzeniu towarzystwa zoologicznego aklimatyzacji w Paryżu, w d. 28 Marca, prezes towarzystwa p. Drouin de Lhuys, odczytał dwa listy, jeden ambasadora rosyjskiego przy dworze francuskim, hr. Kisielowa, a drugi Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Księcia Konstantego Mikołajewicza adresowany do hr. Kisielowa, w którym Wielki Książę poleca ambasadorowi wynurzyć podziękowanie towarzystwu zoologicznemu aklimatyzacyjnemu w Paryżu, za nadesłany mu przez toż towarzystwo adres dziękczynny za udzielenie ze strony Wielkiego Księcia zachęty komitetowi aklimatyzacyjnemu w Cesarstwie Rosyjskim. Przy tej sposobności Wielki Książę oświadcza, iż z wielkim zajęciem śledzi tak pożyteczne usiłowania towarzystwa już uwiecznione pomyślnymi skutkami i zapewni, iż będzie się starał pomagać skorzystaniu z użytecznych odkryć i zastosowań przez towarzystwo uszczelnionych.

— Czytamy w *Monitorze*: Rosjanie posiadają oprócz obu brzegów Amuru, całe pobrzeże morskie w Mandżurji, aż do północnej granicy Korei i całą przestrzeń między tą granicą a rzeką Amurem. P. G. Ravenstein, członek towarzystwa geograficznego londyńskiego, niedawno wydał dzieło, w którym nietylko podaje historyczny obraz przyłączenia tych bogatych krajów do Rosji, lecz także opis obyczajów krajowców zamieszkujących nad Amurem. Dzieło to, najdokładniej ze wszystkich dotąd znanych, opisujące te odległe kraje, podaje, między innymi, ciekawy sposób polowania na niedźwiedzie, używany przez krajowców pokolenia Goldis. Wiele dzikich zwierząt przyswoili ci nieokrzesani myśliwi. Zamiast psów do pilnowania suszarych ryb, używają orłów, a niedźwiedzie trzymają jako domowe zwierzęta. Dla tego starają się wiać je na polowaniu żywcem. Postępują oni w taki sposób. Do lasu udaje się osmiu do dziesięciu myśliwych, zaopatrzonych w powrozy z węzłami i obróże z łańcuchami. Odkrywając ślad niedźwiedzia, robią obławę. Ten kółko którego pokaze się niedźwiedź, skacze mu na grzbiet i chwytając go za uszy, kiedy drugi co najspieszniej zarzuca powrót na szyję niedźwiedziowi i ścisną go tak, że prawie na pół go dusi; natenczas zakładają schwytanemu niedźwiedziowi kaganiec, obróże z łańcuchem i wiają mu tylną łapę; tak prowadzą go z triumfem do wsi, gdzie osadzają go w klatce. Często jednak na tych polowaniach zdarzają się smutne wypadki.

— *Lumir* donosi o wyjściu w Pradze, drukiem p. Bogumiła Haase, monografię napisanej przez p. Jana Lodla, prof. szkoły głównej w Rokicanech, pod tytułem: *Vsicech, chram Navešteni Marie Panny blize Rokican*. Monografię tę, obejmującą szczegółowy opis kościoła Nawiedzenia Matki Boskiej w pobliżu pomienionego miasta, zdobi chromolitograficzne wyobrażenia tej świątyni, wzniesionej po wielkim morowym powietrzu, jakie trapiło kraj czeski w r. 1680. Lud czeski odbywa do tego kościoła liczne pielgrzymki.

— Czytamy w *Obejdnym Listach*, że C. K. archiwum katastralne przygotowuje nowe wydanie tablic katastralnych kraju czeskiego, wraz z odpowiednimi kartami. Jakkolwiek

podobne tablice wraz z kartami, posiadają już gminy czeskie, a nawet niektórzy obywateli ziemscy, dawne atoli wydanie, jak z jednej strony nie odpowiadało już obecnym wymaganiom, z powodu zwłaszcza wielu zmian, zasłanych w podziale własności ziemskiej, tak z drugiej strony opatrzone jest samemi li tylko nazwami niemieckimi, co staje się nieraz przychylną, iż mieszkankiem jakiegoś okręgu nie znajduje na karcie najbliższej od siebie położonego miasta, albowiem takowe figuruje pod nazwą, o której ludzie, którzy nie uczyli się geografii po niemiecku, nigdy w życiu nie słyszeli. Dla zapobieżenia tej niedogodności, wyż przytoczone archiwum usłuchało przełożonych w rozmaitych okolicach i postanowiło wydać nowe tablice i karty katastralne, z nazwiskami po czesku wypisanymi. Obok tego cena nowego wydania zostanie znacznie zmniejszona.

— Znajdujemy w czasopiśmie czeskim wiadomość, że Dr. A. W. Straka, czech rodowity, mieszkający od 13 lat w Anglii i będący asystentem przy uniwersytecie londyńskim, napisał w języku czeskim bardzo praktyczną metodę nauczania się języka angielskiego bez pomocy nauczyciela, pod tytułem: *Mluvení anglicku*, którą J. L. Kober wydał w Pradze swoim nakładem. Każdy czech może pogląd tej metody nauczyć się w krótkim przeciągu czasu po angielsku o tyle, że będzie mógł rozmówić się z angikiem, co przy zbliżającej się wystawie powszechnej w Londynie, na którą dość cieżko wybiera się, jest nader na czasie.

— *Narodni Listy* podają następującą wiadomość: „Panna Zdrobilkówna, czeska znana zaszczytnie z świetnego talentu muzycznego, przybyła 26-go Marca do Dakowaru, gdzie w obec świetnego towarzystwa, które obchodziło dzień imienia powszechnie szanowanego księdza Strosmajera, biskupa bośnińskiego, djakowskiego (dakowskiego) i sremskiego, zachwycała obecnych swą grą. Z Dakowaru artystka udała się do Osieku, gdzie dawała koncert, z którego dochód całkowity przeznaczyła na projektowaną akademję południowo-słowiańską. Z tego powodu pomieniona gazeta zachęca i inne utalentowane czeski do naśladowania tego pięknego przykładu.

— Pp. J. F. Szesak i F. Szerb wydali w Wiedniu ulozony przez się „Opis pod względem strategicznym paszalski Hercegowiny i księstwa Czarnogóra,” wraz z kartą tych krajów (*Militarische Beschreibung des Paschall's Hercegovina u des Fürstenth. Crnagora*).

— Na posiedzeniu paryskiej akademji nauk w d. 17 Marca, p. Balard złożył sprawozdanie z doświadczeń p. Berthelot, dokonanych w laboratorium kolegium francuskiego, których skutkiem było bezpośrednie połączenie wodoru z węglem. P. Berthelot oddawna był przekonany, że przy zetknięciu w nadzwyczaj wysokiej temperaturze wodoru z węglem, pierwiastki te łączą się z sobą. Próbował on wszystkich temperatur, jakie p. Henryk Sainte-Claire Deville, potrafił otrzymać, lecz bezskutecznie. Wpadł nakońcem na doskonałą myśl, puszczania prądu wodoru pomiędzy dwa węgle rozpalone lampy elektrycznej urządzonej przy pomocy 60 ogni Bunsena, i nakońcem usiłowania jego zostały uwiecznione pomyślnym skutkiem. W tej nadzwyczaj wysokiej temperaturze, wodor łączył się z węglem, a produktem tego połączenia był węglowodór, odkryty przed kilku laty przez p. Berthelot i nazwany przez niego acetylenem. Zebrano tego połączenia taką ilość, że można go było poddać różnym doświadczeniom, z których nabyto przekonania, że posiadało ono wszelkie własności acetylenu pochodzenia organicznego. Wprawdzie poprzednio p. Berthelot potrafił już 1) utworzyć jedynie z ciał kopalnych, drogą czysto chemiczną, główniejsze węglowodory; i 2) przekształcić je na związki alkoholowe; lecz nie był to jeszcze ani węglowodór, ani alkohol pochodzący z bezpośredniego połączenia się dwóch pierwiastków mineralnych, węgla i wodoru. P. Balard dodał, aby odjąć wszelkie złudzenie, że dotąd idzie tylko o *filozoficzne* otrzymanie alkoholu i że jeszcze strasznie jest daleko od myśli otrzymywania go przemysłowo. W każdym jednak razie doświadczenia p. Berthelot, są ważną epoką w dziejach nauki.

— Na posiedzeniu z 28 Marca kolegium doktorskiego, wydziału prawnego uniwersytetu wiedeńskiego, uchwalono, ażeby odtąd stypendja dla uczniów tego wydziału przeznaczono, udzielane były także młodzieży starszemu, na temże posiedzeniu przypuszczono już do korzystania z tego dobrodziejstwa jednego ucznia wyznania mojżeszowego.

— Malarz Paweł Kane z Toronto (nad jeziorem Ontario), który kształcił się w sztuce w Europie, a następnie wrócił do swego rodzinnego kraju, Kanady, przedsięwziął wydanie dzieła, które obejmowało opis i rysunki indjan północno-amerykańskich i okolicę przez nich zamieszkałych. Opis służył mu z początku jako pomoc do chronologi-

cznego i topograficznego uporządkowania ilustracji. Następnie p. Kane, zebrał swoje notatki w jedną całość i dołączając do nich ilustracje, ogłosił drukiem pod tytułem *Opis podróży*. Podane przez niego szczegóły są może za suche, zawsze jednak są ważne pod względem topografii i historii cywilizacji, chociaż autor zapatrzył się na kraj i jego mieszkańców ze stanowiska artysty. P. Kane odbywał podróż wzdłuż szeregu jezior kanadyjskich, tudzież przez dolinę i okiem niezmiernie łaski Sasachawanu, przez góry skaliste od strony Kolumbji położone, wódł do Oregonu, Puget-Sund i wysp Bancouvers. Przywoził on ze swej podróży liczne portrety przywódców pokoleń, lekarzy indyjskich, dzieci i t. d., z których których dzieło jego, opisujące podróż, obejmuje tylko próbkę. P. Kane zamierza wydać z czasem obszerniejsze dzieło ilustrowane o tym kraju. Powyższy opis podróży wychodzi obecnie (w Lipsku u H. Matthes'a) w przekładzie niemieckim, dokonany przez panią Ludwikę Hauthal. Z ogłoszonego już drukiem pierwszego zeszytu pod tytułem: *Wanderungen eines Künstlers unter den Indianen Americas*, okazuje się, że pani Hauthal nie włada należycie językiem niemieckim, w przekładzie jej bowiem są tylko wyrazy niemieckie, a zwroty zupełnie angielskie.

— Dzienniki paryskie donoszą o śmierci znanego francuskiego romanso-pisarza i dramaturga p. Vanderbuech w Renil (dep. Sekwany i Oazy). P. Ludwik Emil Vanderbuech urodził się w Paryżu w 1794; ojciec jego był znakomitym malarzem. Młody Emil naprzód był profesorem historii, a następnie zwrócił się do literatury i w 1816 r. rozpoczął karierę dramaturga, komedją wierszem pod tytułem: *Brelan des Gascons*. Potem w ciągu czterdziestu kilku lat, to samoistnie, to wspólnie z innymi autorami napisał przeszło 100 sztuk dramatycznych, (których znaczna liczba była przedstawiana w tłumaczeniu na scenie naszej, a pomiędzy innymi wielkie powodzenie u nas zjednała sobie jego sztuka *Niedrostelek*, *le Gamin de Paris*), i znaczną liczbę pism różnej treści, romansów, broszur, dziełek edukacyjnych dla ludu, dziełek dla młodzieży. Najwięcej rozgłosu miała powieść jego *le Gamin de Paris* i *Alger*.

— *Dziela Muirskich Haus-und Familien-Lectionen*, wydawanego w Lipsku u Brockhauza i obejmującego wiadomości najprzydatniejsze w życiu praktycznym, wyszło ostatnimi czasy tomów trzy w 30-u zeszytach, doprowadzonych do artykułu pod tytułem *Gasbeleuchtung*. Opracowanie treści jest sumienne i umiarkowane, tak iż dzieło to należy do najlepszych wśród ogromnej liczby podobnego rodzaju publikacji niemieckich. Drzeworyty atoli, głównie z dziedziny historii naturalnej, mogłyby być daleko lepsze.

— W księgarni Hachette w Paryżu, wyszło w tych dniach dzieło p. Franciszka Wey, pod tytułem: *Diek Moon en France*, czyli dziennik Anglika, bawiącego w stolicy świata. Opisane Francji i objawienie zdania, jakie o niej powziął Anglik, jest przedmiotem tej pracy, w której autor dotyka tysiąca kwestji, w przedmiocie krytyki, historii, archeologii, a nawet polityki, wydając o nich sąd nadzwyczaj trafny. Styl wyborny i dla każdego przystępny, ubarwiony przytem dowcipami wyrażeniami, stawia *Diek Moon*a na pierwszym miejscu pomiędzy wszystkimi tego rodzaju dziełami, które dotychczas ukażały się na widok publiczny.

— Stary rejestr muniiepalny miasta Lynn (w Anglii), znany pod nazwą *Czerwonej Księgi*, z powodu koloru swej oprawy, teraz został na nowo oprawiony. Księga ta jest najstarszą z papierowych ksiąg jakie posiada Anglia. Karty skutkiem wpływu czasu straciły zupełnie spójność, stały się niejako bawelnistami; rozpadły się na prochy, kiedy je przewracano. Obecnie każda karta została starannie podklejona i księga może jeszcze jakiś czas potrwąć. Księga ta składa się z 150 stron; na pierwszej stronie napis dokonany ręką obywatela miasta Lynn Piotra Thorndena, datuje z 1309 r.

— Profesor Munzinger w Bazylei, otrzymał wiadomość od brata, który należy do wyprawy wysłanej w głąb Afryki pod przewodnictwem p. Heuglina, dla odszukania Dra. Vogla. P. Munzinger w towarzystwie naturalisty Kinzelbacha, z Kerem udał się inną drogą niż p. Heuglin do Kastum, a z Kastum posunął się dalej aż do Wadai. Komitet niemiecki, oddał do jego rozporządzenia 10,000 tal. Z tego się okazuje, że p. Munzinger zupełnie oddzielił się od p. Heuglina.

— Do portu Genueskiego przybył 19-go Marca, przepysznym wykonany, kolesalny posąg Krzysztofa Kolumba, ważący 38,000 funtów! Posąg wielkiego żeglarza będzie wkrótce ustawiony na piedestale, a odkrycie tego pięknego pomnika nastąpi w czasie uroczystości rocznicy wprowadzenia Statutu.

sem nadesłali, oświadcza, że później złożone przyjęte nie będą.

Radom d. 7 (19) Marca 1862 r.
za Gubernatora Cywilnego,
(1) Radca Gubernialny, Statkowski,
za Naczelnika Kancelarji, Galiński.

(N. D. 1482) Naczelnik Powiatu Gostyńskiego
Podaje do powszechnej wiadomości, że w dniu 18 (30) Kwietnia 1862 r. o godzinie jedenastej przed południem, w drugim terminie odbywać się będzie w biurze moim w minus licytacja przez deklarację opiewającą, napisane wedle wzoru zamieszczonego w Dzienniku Urzędowym Nr. 46, 47, 48, i Powszechnym Nr. 37, 42 i 48 z r. z. na enterpryzę wystawienia domu drewnianego dla służby kościelnych w Bednie, podług analsu zawartego na rs. 893 kop. 88.

Przystępując do licytacji winien założyć do deklaracji kwit, którejkolwiek kas Skarbowej na złożone wadium 1/10 części sumy anszlagowej wyrażonej, to jest rs. 89 kop. 88 1/2.

Deklaracje przyjmowane będą tylko do godziny 11ej przed południem później składane za nieważne uznane zostaną. Warunki licytacyjne i an-

szlag kosztów oraz rysunek w biurze moim przejrzeć być mogą.

Kutno dnia 12 (24) Lutego 1862 r.
J. Świeciński.

JURISPRUDENCJA.

Z Kodeksu Cywilnego.

Czy po wykonaniu deferowanej przysięgi na należność kapitału i procentów, może być zarzucone przedawnienie procentów?

Senat zgodnie z wnioskami uznał:

że dowód należności procentów z przysięgi deferowanej osiągnięty, nie przeszkadza zarzucać, iż procenta, chociaż należne, skutkiem przedawnienia umarza zobowiązanie, chociażby rzeczywiście i zupełnie udowodnione; a w deferowaniu przysięgi na należność kapitału z procentami, nie można upatrywać zarzutu przedawnienia procentów.

1850 r.

Czy pismo prywatne, obcą ręką napisane, może służyć za początkowy dowód, gdy podpis niezaprzeczony lub sprawdzony?

Art. 1326 K. C. nadaje wiarę tylko takiemu aktowi jednostronnie zobowiązującemu, który jest pisany ręką dłużnika lub obejmującą wzmiankę o ilości jego ręką pisaną.

Zasło pytanie, czy obok pisma obcej ręki, podpisanego tylko przez pozwanego, może być powodowi naznaczona przysięga uzupełniająca.

Senat uznał, że może, lecz nie bezwarunkowo, mianowicie wtenczas, gdy co do źródła należności jest przynajmniej podobieństwo do prawdy, gdy zatem czynny, jakie przez przysięgę mają być stwierdzone, ze względu na stosunki stron mogą być przypuszczone.

1850 r.

Czy skarga o nieważność darowizny ulega 10-letniemu przedawnieniu na mocy art. 1304 Kod. Cyw.?

Darowizna całego majątku nieruchomego i ruchomego, bez wyszczególnienia rzeczy ruchomych, skarżona była o nieważność przez legatariusza ogólnego. Obdarowany zarzucał 10-letnie przedawnienie.

Senat przedawnienie uznał, licząc je od daty aktu darowizny, gdyż darujący, który sobie zachował dożywocie przez ciąg lat 10-u, nie skarżył darowizny o nieważność.

Uważał bowiem Senat:

że darowizna zeznana z obrazą art. 943 i 948 K. C. nie jest nieważną samem prawem, że wady takie dają tylko powód skazania, że do aktu darowizny, jako obejmującego umowę dwustronną, art. 1304 K. C. ma zastosowanie, — wreszcie: że czas przedawnienia, skoro nie zachodzi żaden z wypadków stanowiących wyjątek od ogólnego prawda, od daty darowizny liczony być winien.

1850 r.

Czy darowizna ręczna przez umiarkującego uczyniona, może mieć skutek prawny?

Listy zastawne własnością zmarłego będące, znalazły się w ręku osoby trzeciej, spadkobiercy żądali zwrotu, posiadacz twierdził, że przed śmiercią był mu na własność oddane. Sądy dopuściły inkwizycję na dowód tego czynu; — jeden świadek zeznał, że przed śmiercią, wiedząc już, że żyć nie może, zmarły oddał pozwanemu listy zastawne na jego własność.

Prokurator uważał, że taka rękodajna darowizna uczyniona w tej pewności, że darujący żyć nie może, nie jest rzeczywiście darowizną, że stanowi rozporządzenie testamentowe i z tej jedynej zasady, wnosil o uchylenie wyroku, który na dowód darowizny uznepelniającą przysięgę naznaczył.

Senat nie podzielił zdania Prokuratora, i zatwierdził wyrok przysięgę naznaczający. Co do zasady, że darowizna ręczna może mieć prawny skutek nie było wątpliwości, lecz mianem Prokurator, że byłoby niebezpiecznem, gdyby zasadę tę rozszerzyć o tego rodzaju wypadków, gdzie już właściwie nie idzie o nieodwołalne oddanie własności, ale o oddanie jej w tej myśli, że po śmierci darującego, ma przejść na obdarowanego.

Senat zaś ze względu na to, że poświadczone było bezwarunkowe, bez obowiązku zwrotu oddanie listów zastawnych, uznał, że idzie o darowiznę między żyjącymi.

1850 r.

TEATR W WARSZAWIE.

Teatr Rozmaitości. — Dziś w piątek dnia 4 Kwietnia, komedia w 5-ciu aktach z francuskiego E. Scribe, tłumaczona: *Szklanka wody*, odegrana przez pp. Rakiewiczową, Palińską, Świeżewską, Stalęgo, Świerżewską, Prochazkę, Olszewską, Rembeckiego, Doeplera.

Cena miejsc.		Cena k. na	
rsr.	k. na	rsr.	k. na
Łoża 1 piętra z 4 bil.	3 00 10	Krzesło w nast. rz.	60 2/4
Łoża 2 piętra z 4 bil.	2 70 10	Parter	45 2/4
Krzesło w 4 pier. rz.	90 2/4	Galerja	30 2/4
Krzesło w 4 dru. rz.	75 2/4	Parazyty	15 —

Zacznie się o godzinie 7.

— W dniu wczorajszym, na targach odbywających się w urzędzie konsumpcyjnym miasta Warszawy, płacono za wiadro okowity próby 10-jej od rsr. 1 kop. 37 1/2, do rsr. 1 kop. 42 1/2, za garniec od kop. 45 do 46 1/2.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

z dnia 3 kwietnia.

Monety.	żądano		płacono	
	rsr.	kop.	rsr.	kop.
Pół-Imperjały Rosyjskie.	—	—	5	82
Dukaty Holenderskie nowe ważne.	—	—	—	—
Pruski Kurant . . . za 100 Tal.	—	—	—	—
Papiery.				
Oblig. Skar. za 100 rs. (oprócz kuponu)	92	97	92	47
Bilety Skarbu Królestwa Polskiego	—	—	—	—
Listy Zast. III-go Okresu serya 1 i 2 (oprócz kuponu) za 15 rs.	15	10	15	7
Akcie Głównego Towarzystwa Rosyjskiego dróg żelaznych.	—	—	—	—
Oblig. Współki Żeglugi Parowej w Królestwie Pols. po rs. 750.	—	—	—	—
Akcie Drogi Żelaznej Warszawsko-Bydgoskiej po rs. 100 . . .	85	—	—	—
dito 500 . . .	83	33	—	—
Akcie Drogi Żel. Warsz.-Wied.	66	—	65	75
Wzrost.				
Berlin . . . 100 Tal. 2 M.	106	80	106	57 1/2
100 Tal. k. t.	—	—	—	—
Gdańsk . . . 100 Tal. 2 M.	—	—	—	—
100 Tal. k. t.	—	—	—	—
Hamburg . . . 300 Bmk. 2 M.	161	85	—	—
Londyn . . . 1 Ft. St. 3 M.	7	23	—	—
Moskwa . . . 100 Rs. 1 M.	99	—	—	—
Petersburg . . . 100 Rs. 1 M.	99	25	—	—
100 Rs. k. t.	—	—	—	—
Paryż . . . 300 Fr. 2 M.	85	80	—	—
300 Fr. 1 M.	—	—	—	—
Wiedeń . . . 150 Zlr. 2 M.	78	90	—	—

Wartość kuponu bieżącego od oblig. Skarb. k. 3 1/2

„ „ od Listów Zastawn. III-go Okresu k. 16 3/4

KURSA TELEGRAFICZNE.

z Berlina z dnia 3 kwietnia.

	żądano	płacono
6ta Pożyczka Rosyjska . . .	—	84
6ta . . .	—	97 1/2
Obligacje Skarbowe 4% . . .	—	80 1/2
Listy zastawne 4% . . .	—	84 3/8
Bilety Banku Polskiego . . .	—	83 3/8
Weksle na Warszawę . . .	—	83 3/4
Petersburg 3 tygodniowy . . .	—	92 3/4
Londyn 3 miesięczny . . .	—	62 1/4
Paryż 2 „ . . .	—	73 3/4
Hamburg 2 „ . . .	—	150 3/8
Wiedeń 2 „ . . .	—	73 1/4
Żyto na targu . . .	—	50
„ na dostawę późniejszą . . .	—	50
z Paryża.		
Renta 3% . . .	—	70
Akcie kredytu rachomego . . .	—	768

DROGI ŻELAZNE.

Pociągi Osobowe na Droгах Żelaznych: Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej kursują codziennie w następującym porządku mianowicie:

1. Z Warszawy: A) pociąg (sznecug), wychodzi o godz. 6 z rana i przychodzi tegoż dnia do stacji Granica o godz. 1 m. 51 a do Sosnowców o godz. 2 po południu. Pociąg ten idzie dalej tegoż dnia z Granicy do Szczakowicy o godz. 2 min 30, a z Sosnowców do Katowic o godz. 3 po południu.

B) Osobowy wychodzi o godz. 10 m. 45 przed południem i przychodzi tegoż dnia do Kutna o godz. 3 m. 15 po południu; do Granicy o godz. 9, a do Sosnowców o godz. 8 m. 45 wieczorem. Na drugi dzień pociąg ten idzie dalej z granicy do Szczakowicy o godz. 7 m. 30; a z Sosnowców do Katowic o godz. 5 m. 30 z rana.

C) Osobowo-towarowy, wychodzi o godz. 5 po południu i dochodzi tylko do Łowicza o godz. 9 m. 15 wieczorem.

2. Do Warszawy: A) pociąg (sznecug) wychodzi ze stacji Granica o godz. 12 m. 55; z Sosnowców o godz. 2 po południu; a z Łowicza o godz. 7 m. 15 z wieczora. Staje tegoż dnia w Warszawie o godz. 10 wieczorem.

B) Osobowy: wychodzi z Granicy o godz. 6 m. 30. Z Sosnowców o godz. 6 m. 45 z rana. Z Kutna zaś o godz. 12 m. 15 w południe i tegoż dnia staje w Warszawie o godz. 5 po południu.

C) Osobowo-towarowy: wychodzi tylko z Łowicza o godz. 6 m. 45 z rana i staje tegoż dnia w Warszawie o godz. 10 m. 45 przed południem.

OBWIESZCZENIA SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE.

OBWIESZCZENIA SPADKOWE.

(N. D. 1772) Rejent Kancelarji Ziemskiej Gubernii Warszawskiej w Warszawie.

Z powodu następujących śmierci:

1. W dniu 30 Kwietnia n. s. 1861 r. Augusta Szamowskiego, właściciela dóbr ziemskich Nowa Wieś, oraz dóbr Ręglewo z przyległościami, w Okręgu Łęczyckim, Gubernii Warszawskiej, tudzież wierzycieli sumy zlp. 20,493 gr. 16, albo rs. 8074 kop. 73, na dobrotę Powodowa, z Okręgu Zgierskiego, w dziele IV Wykazu Hypotecznego pod Nr. 8 zabezpieczonej, niemniej: 2. W dniu 23 Grudnia n. s. 1856 r. Wiktorji z Słupieckiej Parafji wierzycieli sumy rs. 750 z procentem i kosztami, subintabulowanej sposobem ostrzeżenia na kapitale rs. 9,600 zabezpieczonej z większą rs. 15,000 zabezpieczonej, nieruchomości miejskiej w Warszawie pod liczbą 2,249 położonej toczy się postępowanie się termin półroczny, dnia którego, wyznacza się termin półroczny, na dzień 2 (14) Października r. 1862 w Kancelarji hipotecznej, w Warszawie.

Warszawa d. 15 (27) Marca 1862 r.

Teofil Brzozowski.

(U. D. 1766)

Na skutek Trybunału Cywilnego w Warszawie na d. 23 Lutego (7 Marca) b. r. na żądanie Teofilu Rożnickiej wdowy, po Józefie Ro

